

Sygn. akt II Ca 1430/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia del. Katarzyna Sokólska

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2020 r. w Poznaniu

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w W.

przeciwko J. T. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu

z dnia 2 października 2019 r.

sygn. akt VII C 77/19

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 743,92 zł (siedemset czterdzieści trzy złote i dziewięćdziesiąt dwa grosze) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 7 września 2018 r. do dnia zapłaty;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 317 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 235 zł z tytułu zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Katarzyna Sokólska

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 7 września 2018 r. do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie powód (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego J. T. (1) kwoty 743,92 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W dniu 10 października 2018 r. został wydany nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

Pozwany wniósł sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości.

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2018 r. sprawę przekazano do Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w Poznaniu.

Wyrokiem z dnia 2 października 2019 r. Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w Poznaniu oddalił powództwo.

Podstawę orzeczenia Sądu Rejonowego stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Dnia 3 września 2015 r. pozwany J. T. (1) wraz z córką M. T. nabył od Z. J. samochód osobowy marki N. (...) o nr rej. (...), rok produkcji 2004, za kwotę 3.198,00 zł brutto. Wraz z pojazdem pozwanemu został przekazany dokument potwierdzający zawarcie z powodową spółką umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych na okres od 28 kwietnia 2015 r. do 27 kwietnia 2016 r.

W dniu 13 listopada 2015 r. powód wystawił na rzecz pozwanego i jego córki M. T. polisę nr (...) Pakiet OC dotyczącą samochodu marki N. (...) nr rej. (...) z okresem ubezpieczenia od dnia 9 listopada 2015 r. do 8 listopada 2016 r. Zgodnie z treścią polisy składka ubezpieczeniowa z tytułu umowy OC, Zielonej karty i Assistance mini wynosiła 525,00 zł, a termin jej płatności upływał 9 listopada 2015 r. Składka ubezpieczeniowa w związku z dodatkowym ubezpieczeniem wynosiła łącznie 682,00 zł.

W dniu 10 listopada 2015 r. pozwany wpłacił na rzecz powoda kwotę 682,00 zł tytułem składki ubezpieczeniowej z polisy nr (...). Zawarcie polisy nr (...) powód potwierdził pismem z dnia 13 listopada 2015 r.

W dniu 14 kwietnia 2016 r. na podstawie umowy darowizny zawartej ze swoją córką M. T. pozwany stał się wyłącznym właścicielem pojazdu marki N. (...) o nr rej. (...).

J. T. (1) zawarł z P. (...) S.A. z siedzibą w W. umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, której przedmiotem był samochód marki N. (...) nr rej. (...) z okresem ubezpieczenia od 28 kwietnia 2016 r. do 27 kwietnia 2017 r.

W dniu 19 listopada 2016 r. powód wystawił na rzecz pozwanego polisę nr (...) Pakiet OC dotyczącą samochodu marki N. (...) nr rej. (...) z okresem ubezpieczenia od dnia 9 listopada 2016 r. do 8 listopada 2017 r. Zgodnie z treścią polisy składała ubezpieczeniowa z tytułu umowy OC, Zielonej karty i Assistance mini wynosiła 660,00 zł, a termin jej płatności upływał 9 listopada 2016 r.

W piśmie adresowanym do pozwanego, a datowanym na 19 listopada 2016 r., powodowa spółka wskazała, że powyższa polisa została wystawiona wobec braku powiadomienia o wypowiedzeniu umowy nr (...).

W pismach datowanych na 12 grudnia 2016 r. i 2 stycznia 2017 r. powód sformułował żądania zapłaty przez pozwanego kwoty 660,00 zł z tytułu należności wynikających z umowy ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przedłożone przez strony dokumenty, które zostały uznane za wiarygodne.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za bezzasadne. Sąd uznał, że w świetle poczynionych ustaleń faktycznych strony wiązała umowa ubezpieczenia OC wskazanego wyżej pojazdu, obowiązująca w okresie od 9 listopada 2015 r. do 8 listopada 2016 r. Pozwany bowiem w reakcji na wystawienie przez powoda polisy nr (...) uiszczył w całości wskazaną w umowie składkę ubezpieczeniową. Ponadto Sąd stwierdził, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na przyjęcie, aby przed upływem okresu obowiązywania tej umowy J. T. (1) skierował do ubezpieczyciela oświadczenie o jej wypowiedzeniu. Sąd Rejonowy stwierdził jednak, że powodowa spółka nie przedstawiła żadnego dowodu potwierdzającego fakt doręczenia pozwanemu kolejnej polisy nr (...) (art. 809 k.c.), jak również nie spełniła pozostałych obowiązków wynikających z art. 28 ust. 1b, 1c i 1d ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych. W związku z powyższym Sąd Rejonowy uznał, że w okresie od 9 listopada 2016 r. do 8 listopada 2017 r. stron nie wiązała umowa ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych, której przedmiotem był samochód marki N. (...) o nr rej. (...). Sąd Rejonowy zaznaczył, że pozwany spełnił spoczywający na nim obowiązek zawarcia umowy ubezpieczenia OC tego pojazdu, ponieważ zawarł tego rodzaju umowę z innym ubezpieczycielem.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Apelujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 28 ust. 1 w zw. z art. 28 ust. 1b, 1c i 1d ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na uzależnieniu zawarcia kolejnej umowy ubezpieczenia w trybie wznowienia od wypełnienia przez ubezpieczyciela obowiązków ustawowych polegających na potwierdzeniu przez ubezpieczyciela zawarcia umowy dokumentem ubezpieczenia w terminie 14 dni od jej zawarcia, wysłaniu ubezpieczonemu w terminie 14 dni przed upływem okresu obowiązywania dotychczasowej umowy ubezpieczenia, informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres, podczas gdy celem wznowienia umowy ubezpieczenia w trybie art. 28 ust. 1 powołanej ustawy jest ochrona interesu konsumenta i wznowienie to nie może być uznane za nieskuteczne w wyniku niedochowania przez ubezpieczyciela obowiązków ustawowych.

W oparciu o ww. zarzuty apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za obie instancje.

W **odpowiedzi na apelację** pozwany wniósł o jej oddalenie oraz obciążenie powoda kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna.

Dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne były prawidłowe i znajdowały oparcie w zebranych w sprawie dowodach. Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji była logiczna i wyczerpująca. W związku z tym Sąd Okręgowy na podstawie art. 382 k.p.c. przyjmuje ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego jako własne. Na aprobatę nie zasługiwała natomiast ocena prawna rozstrzygnięcia, w części, w jakiej Sąd Rejonowy przyjął, iż brak doręczenia pozwanemu polisy oraz niewypełnienie przez powoda pozostałych obowiązków informacyjnych miało znaczenie dla istnienia stosunku zobowiązaniowego między stronami.

Trafny był zarzut naruszenia prawa materialnego, tj. art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz. U. 2019, poz. 2214 ze zm.). Zgodnie z art. 28 ust. 1 tej ustawy, jeżeli posiadacz pojazdu mechanicznego nie później niż na jeden dzień przed upływem okresu 12 miesięcy, na który umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych została zawarta, nie powiadomi na piśmie zakładu ubezpieczeń o jej wypowiedzeniu, uważa się, że została zawarta następna umowa na kolejne 12 miesięcy, z zastrzeżeniem ust. 2. W myśl art. 28 ust. 2 powołanej ustawy, zawarcie następnej umowy nie następuje, pomimo braku powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, m.in. jeżeli nie została opłacona w całości określona w umowie składka za mijający okres 12 miesięcy. Celem regulacji zawartej w art. 28 ust. 1 jest zapewnienie ciągłości ochrony ubezpieczeniowej, chroniącej przede wszystkim potencjalnych poszkodowanych w wypadkach drogowych. Jednocześnie w związku z możliwością automatycznego wznowienia umowy ubezpieczenia OC na zakładzie ubezpieczeń ciężą określone obowiązki informacyjne wskazane w art. 28 ust. 1a-1d, tj. wysłanie z wyprzedzeniem informacji o ubezpieczeniu na kolejny okres ubezpieczenia zawierającej m.in. określenie wysokości składki oraz pouczenie o możliwości wypowiedzenia umowy i o skutkach braku takiego wypowiedzenia, a następnie potwierdzenie zawarcia umowy dokumentem ubezpieczenia. Wywiązanie się z powyższych obowiązków przez ubezpieczyciela jedynie potwierdza fakt zawarcia umowy, nie kreuje natomiast stosunku prawnego, bowiem wynika on *ex lege* z ustawy. Stąd też ewentualne zaniechanie po stronie ubezpieczyciela - co miało miejsce w niniejszej sprawie - nie niweczy nawiązanego na podstawie art. 28 ust. 1 powołanej ustawy stosunku prawnego, ale może mieć wpływ co najwyżej na odpowiedzialność odszkodowawczą ubezpieczyciela względem ubezpieczonego na ogólnych zasadach. Podkreślić bowiem trzeba, że ustawodawca nie zastrzegł, na wypadek naruszenia ww. obowiązków przez ubezpieczyciela, sankcji w postaci wyłączenia klauzuli prolongacyjnej. Gdyby wolą ustawodawcy było każdorazowe nieprzedłużanie stosunków ubezpieczenia w przypadku niedopełnienia przez ubezpieczyciela obowiązków wynikających z ww. przepisów, to taką sankcją ustawodawca wskazałby wprost w przepisach powołanej ustawy. Wobec braku takiej regulacji uznać należy, iż prolongowanie umowy ubezpieczenia w przypadku braku jej wypowiedzenia jest niezależne od dopełnienia przez ubezpieczyciela obowiązków wynikających

z ust. 1a -1d art. 28 cytowanej ustawy (vide D. Maśniak, O zasadności i skutkach klauzuli prolongacyjnej w obowiązkowych ubezpieczeniach komunikacyjnych, GSP 2018 nr 1 str. 327-328).

Automatyczne przedłużenie ochrony ubezpieczeniowej na kolejne 12 miesięcy nie następuje w sytuacjach enumeratywnie wskazanych w art. 28 ust. 2 ustawy, do których zalicza się brak opłacenia w całości określonej w umowie składki oraz cofnięcie zakładowi ubezpieczeń zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia OC (pkt 1), jak również ogłoszenie upadłości zakładu ubezpieczeń, ogłoszenie lub zarządzenia likwidacji zakładu ubezpieczeń albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości lub umorzenia postępowania upadłościowego, w przypadku, o którym mowa w art. 98 ust. 2. W okolicznościach sprawy nie budziło wątpliwości, że nie zachodziły żadne okoliczności opisane w ww. przepisie. W szczególności sam pozwany w kategorięczny sposób nie przeczył temu, iż wpłacił na rzecz powoda kwotę 682,00 zł. Kwota wpłaty i jej tytuł – za zapłatę składki ubezpieczeniowej z polisy nr (...) – wynikały z przedłożonej historii rachunku bankowego (k. 57). W konsekwencji brak było podstaw, aby przyjąć, że nie doszło do automatycznego wznowienia umowy ubezpieczenia na kolejny okres, skoro pozwany opłacił składkę za umowę ubezpieczenia OC obejmującą okres 9 listopada 2015 r. do 8 listopada 2016 r. (polisa nr (...)) i nie dokonał jej wypowiedzenia przed upływem okresu jej obowiązywania.

Rozważyć jeszcze należało, czy przeniesienie udziału we własności ubezpieczonego pojazdu wykluczało możliwość automatycznego wznowienia umowy ubezpieczenia w niniejszej sprawie. Jak bowiem wynika z art. 31 ust. 1 powołanej wyżej ustawy, obowiązująca na gruncie obowiązkowych ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zasada automatycznego wznowienia ochrony ubezpieczeniowej jest wyłączona w sytuacji przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zgodnie z art. 31 ust. 1 ww. ustawy, w razie przejścia lub przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, na posiadacza pojazdu, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, przechodzą prawa i obowiązki poprzedniego posiadacza wynikające z tej umowy. Umowa ubezpieczenia OC ulega rozwiązaniu z upływem okresu, na który została zawarta, chyba że posiadacz, na którego przeszło lub zostało przeniesione prawo własności, wypowie ją na piśmie. W przypadku wypowiedzenia umowy ubezpieczenia OC, ulega ona rozwiązaniu z dniem jej wypowiedzenia. Przepisów art. 28 nie stosuje się. Zasada wyrażona w art. 31 ust. 1 ma na celu umożliwienie nabywcy pojazdu natychmiastową rezygnację z usług zakładu ubezpieczeń wybranego przez wcześniejszego właściciela pojazdu, zważywszy, że w innym wypadku nabywca pojazdu zostałby zmuszony do kontynuowania obecnej umowy ubezpieczenia i to w zasadzie na warunkach określonych przez poprzedni zakład ubezpieczeń. W ocenie Sądu Okręgowego, przejście bądź przeniesienie własności bądź udziału w prawie własności pojazdu mechanicznego, którego posiadacz zawarł umowę ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w rozumieniu art. 31 ust. 1 należy zatem interpretować w ten sposób, że odnosi się wyłącznie do sytuacji powodujących zmiany podmiotowe w odniesieniu do stron pierwotnego stosunku umownego ubezpieczenia. Tym samym sytuacja, w której pozwany nabył udział od córki M. T. nie była objęta dyspozycją tego przepisu, ponieważ nie zaszła zmiana podmiotowa w relacji do ubezpieczyciela. Podmiotem zawierającym pierwotnie umowę ubezpieczenia w listopadzie 2015 r. był pozwany J. T. (1) jako współwłaściciel pojazdu, natomiast wznowienie polisy w listopadzie 2016 r. nastąpiło również na rzecz J. T. (1), z tym, że tym razem jako jedyne go właściciela przedmiotowego pojazdu.

Dodać jeszcze trzeba, że powoływane przez Sąd Rejonowy domniemanie z art. 809 § 2 k.c., które łączy chwilę zawarcia umowy z doręczeniem dokumentu ubezpieczenia, służy jedynie usunięciu wątpliwości interpretacyjnych w odniesieniu do chwili zawarcia umowy ubezpieczenia i nie odnosi się do sytuacji, w której umowa ta została już wcześniej zawarta.

W konsekwencji należało uznać, że powód wykazał, iż doszło do wznowienia ochrony ubezpieczeniowej w oparciu o art. 28 ust. 1 ww. ustawy. Skoro pozwany nie zapłacił za udzieloną ochronę ubezpieczeniową, żądanie pozwu było zasadne. W związku z powyższym Sąd Okręgowy uwzględnił apelację i zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Zasadzeniu podlegała żądana przez powoda kwota 743,92 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 7 września 2018 r. do dnia zapłaty (pkt I.1. sentencji) oraz koszty procesu poniesione przez powoda w I instancji

na które składały się opłata sądowa od pozwu w kwocie 30 zł, wynagrodzenie pełnomocnika powoda 270 zł oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł (pkt I.2. sentencji).

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt II. sentencji na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Powód wygrał apelację w całości, zatem zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, pozwany winien mu zwrócić poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego. Powód poniósł koszt opłaty od apelacji w kwocie 100 zł a nadto był w tym postępowaniu reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, zatem poniósł koszt jego wynagrodzenia, które na podstawie obowiązujących przepisów przy wartości przedmiotu zaskarżenia 744 zł podlega zwrotowi w kwocie 135 zł - § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity: Dz. U. 2018 poz. 265).

Katarzyna Sokólska